

: Posamezna številka 6 vinarjev :

JUTRO izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 3. zjutraj, ob ponedeljkih ob 10. dopoldne. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1.20, z dostavljanjem na dom K 1.50; s pošto celoletno K 12.00, polletno K 10.—, četletno K 5.—, mesečno K 1.70. Za inozemstvo celoletno K 30.—, Telefon številka 303.

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

: Posamezna številka 6 vinarjev :

Uredništvo in upravnistvo je v Franciškanski ulici 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina upravnistvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vsta 15 v, osmi v, poslana in zahvale vsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju popust. Za odgovor je priložiti anamko. Telefon številka 303.

Klerikalna politika.

Resni in usodepolni časi so nastali pri nas. Klerikalci so naprednemu prebivalstvu napovedali političen bojkot, ki ga tudi izvajajo tako rigorozno, da je skoraj imenovati osebno preganjanje.

Ne samo naprednim časopisom, marveč tudi naprednim občinam, korporacijam in celo posameznim osebam odrekujejo pravice do obstanka in vsakih ako tudi po zakonu zajamčenih pravic.

V to svrhu se poslužujejo vseh, tudi nečastnih sredstev, ker so se vedno držali in se še držijo znanega jezuitskega reka: cilj posvečuje sredstvo. V prvi vrsti jim služi za to politično preganjanje cerkev. Oni se ne sramujejo izrabljati sveti kraj za ostudno politično in osebno gonjo; prižnice in spovednice izrabljajo v svoje namene.

Iz prižnic slišiš nedeljo za nedeljo napade na napredno časopisje in posamezne osebe, ki se klerikalnim motogcem ne marajo klanjati in katere zategadelj iz prižnic obrekujejo, jemljejo ugled in jim tako tudi gmotno škodujejo.

Naši duhovniki se ne sramujejo raz prižnice oznanjati mesto božje besede nemoralni politični in osebni bojkot; raz prižnice preklinjajo napredno prebivalstvo, mu groze in javno sramote posameznike.

In pred takimi napadi ni nobene pomoči, ker v cerkvi dela duhovščina kar hoče, ker živimo v državi, v kateri je duhovščina vsegamogočna, nedotakljiva.

Tudi spovednice izrabljajo duhovniki v svojo korist, kakor so jih vedno izrabljali.

Odvisnost srednjeveških vladarjev in vmešavanje cerkve v notranjo politiko posameznih držav je bilo mogoče le radi zlorabe spovednic, v katerih so izrabljali posamezni duhovniki različne državne in osebne skrivnosti in jih sporočevali rimski kuriji, kateri je bilo potemtakem lahko zavzemati svoje stališče in se vmešavati v notranje razmere posameznih držav.

Danes delajo duhovniki ravnotako, samo v širšem obsegu.

Duhovnik na deželi pozna vse tajnosti in lastnosti svojih župljanov in mu je tako omogočeno te tajnosti in lastnosti izrabljati v svojo korist.

Spovednice pa ne služijo samo za osebne koristi posameznih duhovnikov marveč tudi za agitacijsko sredstvo pri političnih bojih.

Duhovniki hujskajo moške in ženske, celo nedorasle otroke proti političnemu nasprotniku.

Oni hujskajo žene proti možem, otroke proti staršem, starše proti otrokom, brata proti bratu in zatosijo svoj ostuden boj celo v mirno družinsko življenje; sovrastvo in prepričanje na vse strani, v spovednicah celo mladino pohujšujejo z raznimi neumestnimi vprašanji.

Po celem svetu se dela ednako, povsod se zlorablja cerkev v politične in osebne namene, toda kar se

je godilo in kar se godi pri nas na Kranjskem in na Slovenskem sploh, to presega vse, tega ni menda nikjer drugod.

Naši klerikalni poslanci niso izvoljeni iz prepričanja, ali ker jim ljudstvo zaupa, marveč v prvi vrsti in s pomočjo zunanja s peklo in hudičem; duhovniki so zažugali volilcem, da jih bodo hudiči v peklu cvrli, ako ne volijo kandidatov, ki jih oni priporočajo, in naše skoraj do fanatizma religiozno ljudstvo je ubogalo.

Koder niso naši klerikalci dosegli z cejkivjo svojih namenov so začeli volilce gospodarsko terorizirati. Naprednim občinam so odrekli različne ugodnosti, odrekli in odpovedovali jim podpore in posojila in tako dosegli, da so drugi iz strahu pred enako usodo volili klerikalne kandidate. Povsod se je teroriziralo in nevedno ljudstvo zapeljalo.

Ko so pa bili klerikalni kandidati izvoljeni, so začeli misliti samo na to, kako bi z izdajanjem ljudskih interesov koristili sebi in za to so se takoj vpregli v vladni voz, ki ga tudi vlečejo — in gotovo, da ne zastoj; oni bodo od tega že imeli koristi, za svoje volilce se pa ne brigajo, ker ti jih bodo morali zopet voliti, ker jim bodo duhovniki zopet zažugali s hudičem in peklo.

S takim svojim delovanjem uničijo klerikalci sami sebe, ker končno sprevidi tudi najreligioznejši slovenski volilec, da duhovnikom, ki priporočajo klerikalne kandidate, še manj pa tem samim, ne gre za vero, ki je sami nič nimajo, ker drugače ne bi tako delali, marveč samo za koristi duhovniške kaste in nekaterih neduhovnikov, ki so jih pripustili duhovniki v vodstvo svoje stranke samo za to, da lahko rečejo, da njihova stranka ni stanovsko-duhovniška, nego ljudska.

Naj le izrablja duhovščina svojo moč, naj le izrablja cerkev in šole v svoje namene, dokler jim je to še dano. Dolgo to ne more več trajati, ker kmalu pride čas, ko se tudi slovenski kmet iznebi klerikalnega tuborstva in duhovniškega vpliva.

Mi pa ne smemo gledati mirno, marveč delajmo na to, da kmetsko ljudstvo zve kako za nje delajo njih poslanci in naše delo in trud nam bode s tem poplačano, da vidimo naše zatirano in izsesavano kmetsko ljudstvo v prostosti.

Naša južna letovišča.

(Konec.)

Prenočevali smo na Reki.

Nepredvidnost se vedno maščuje. Ko smo šli na jug, smo se menda iz samega navdušenja premalo informirali, kje je kak slovenski ali hrvaški hotel.

Vobče na Reki povsod razumejo slovensko oziroma hrvaško in se ti ni treba za to potovanje učiti niti italijanščini niti — bogansvarju — madžarščini. Tudi nemščino lahko pustite doma.

Seveda se vam lahko zgodi, da vas nočejo kje razumeti, toda v takem slučaju se je treba ravnati po pravilu, da imate prav tako, kakor to zahtevajo Italijani, Madžari, Nemci in drugi.

Ker se nismo orijentirali, kje je domač hotel, smo zašli v nemškega in tam smo svojo neprevidnost drago plačali.

Nekdo je rekel, da je nevednost najdražja stvar na svetu, to velja posebno za popotnika in letoviščarja. Plačali smo torej prenočišče drago, kakor še nikoli. Postrežnice, sluge itd. so bili res hrvaške oziroma slovenske narodnosti, toda grešili smo zoper princip: svoj k svojim! Zato ne moremo dovolj opozarjati na to, da domači podjetniki v domačih listih mnogo inserirajo, nasprotno pa naj domači ljudje vedno skušajo poiskati domač hotel. Navadno se ljudje zanašajo na osebne informacije, to je slabo; časopisje je najprimernejše glasilo, ki posreduje med prodajalci in kupovalci oz. med gostilničarji in gosti. Zato vedno: svoj k svojim!

Na Reki se človek pogosto čudi premali podjetnosti naših ljudi (mislimo pod tem Slovence in Hrvate). V tem oziru nam bo Trst bolj imporniral.

Seveda je treba vsako stvar postaviti na solidna tla. Ne s kričev zunanostjo, ampak predvsem z dobrim blagom in z vestno postrežbo je treba konkurirati. Edino na ta način se doseže uspeh.

Tujec ne bo nikomur zameril njegove narodnosti pač pa njegovo nerodnost, nezmožnost in zanemarjenost. Na jugu je odprto polje za zmogne in podjetne ljudi.

Čim večji bo naš pritisk k morju, tem večje važnosti bodo naša podjetja. Zato je treba dobrih domačih podjetij, naša dolžnost pa je, da jih podpiramo. Tega gesla se drže Čehi. Povsod si ustanavljajo svoje hotele, pensionate, restavrate in jih vedno obiskujejo na svojem potovanju. Mi bi morali istotako postopati. Posebno imamo Slovenci smisel za srednje, meščanske restavrate. In prav teh je najbolj potreba. Dobri meščanski restavrant za srednje sloje bi tam najlepše uspevali.

Vsplošnem se trdi, da je vzhodna stran Kvarnera bolj ohranila svoj domači značaj, kakor zapadna Kraljevica, Cerkevica, Novi, ki so se pravočasno zavedli svojega pomena. Zapadna stran pa v marsičem kaže, da se premalo zavedamo, kako ceno ima naša lastna zemlja za nas.

Zapadno od Reke se vrste danes znana letovišča: Opatija, Ika, Ivica, Lovrana, Medveja.

Najbolj — recimo svetovno znani sta Opatija in Lovrana. Razmere v Opatiji-Voloski so zadovoljive. Sicer so tam razni nemški hujskači, ki hočejo uveljaviti svoje gospodarstvo, toda to je zelo nepotrebno. Ti Vsenemci morajo vendar priznati, da ima domačin pravico živeti na svoji zemlji.

V Voloski in Opatiji je videti, da se domači živeli ne umika, ampak

da se s svojo vstrajnostjo in podjetnostjo vzdržuje vkljub velikemu navalu tujcev. Opatija dobiva danes že značaj svetovnega letovišča, kakor ga ima francoska Riviera in vendar je ostala še občina v hrvaških rokah in dobro skrbi za to, da se nihče ne more pritoževati nad občinskim gospodarstvom. V Opatiji stavijo na morju nov hotel. V nekaj letih se bo to letovišče še povečalo. Opatija nudi pač vrhunec v vsakem oziru in bo ohranila svojo važnost na jugu. V našem interesu je, da si ohranimo v nji svoje stališče. Opatija je sicer drago letovišče, vendar je omogočeno bivanje tam vsem, ki razmere nekoliko poznajo in si poiščejo domače restavracije.

Od Matulj do Lovrane vodi električni tramvaj, ki zelo omogočuje promet po teh oživljenih krajih. Ob morju pa so napravili novo krasno pot za izprehajanje. Ta pot nudi pač najlepši užitek v vsakem dnevnem času vsem, ki so dostopni za prirodne krasote. Pot gre poldrugo uro cel čas ob morju in je dobro zavarovana. Vodi vas po najlepših krajih z najlepšim razgledom po morju.

Ika in Ičica se še razvijata. Vile rastejo druga nad drugo nad morjem. Hoteli in restavracije so večinoma v tujih rokah. Ob potu v Lovrano leži Priesterheim, Lehrerheim itd. Tudi češki učitelji so si ustvarili svoje letovišče na jugu. Naši so šli rajše na Gorenjsko.

V sredi med Lovrano in Opatijo se srečujejo tramvaji pri mali hišici. Mala štacuna je v nji in dobro pivo se toči. Ker smo bili žejni in ker tramvaj stoji nekaj minut, smo šli pit. To je po stari kranjski navadi. Ob drugi priliki smo si dali primesti sira in salame. Kako smo se začudili, ko je dobra gospodinja nam oboje prinesla na papirju. Prosili smo za sol in poper. Tudi to smo dobili na papirju. vsako posebej. Prosili smo še za nož. Prinesli so nam največjega, ki so ga imeli pri hiši, onega, s katerim režejo sir. Seveda smo rajše porabili svoje nože in smo se čudili, da se nam more to pripetiti ob cesti med Lovrano in Opatijo, ki jo polni tisoče tujcev. Kake denarje bi si mogel napraviti ta domačin, ako bi si lepo uredil svojo trgovino in postregel gostom s krožniki in solniki.

Lovrana leži eno uro od Opatije in je danes zelo znano letovišče. Tu je bival tudi Lueger. Narodne razmere tam niso ugodne. Letovišče je vzrastlo v zadnjih letih in ima zelo nemški značaj. V nekem kašipotu smo brali, da je tam domač hotel „Pošta“ in „Lovački rog“, toda ni bilo niti enega niti drugega. Večinoma so hoteli prve vrste. Med gosti je največ Nemcev in Madžarov. V kopališču v Pekarovi pa slišiš tudi poljsko (Poljaki imajo svoj pensionat), češko in rusko. Domače ljudstvo je mešano: hrvaško in italijansko. Občinski svet je menda še italijanski. Stare kočice, ki so prej stale v tem prijaznem kotu ob morju, padajo in nad njimi se dvigajo bogate vile, hoteli, kavarne. Domačini se umikajo tujcem: manjka jim denarja in

podjetnosti. Tudi v pripravi restavraciji, katere lastnik je Hrvat, so nemški natakariji in natakarike in se jim zdi skoraj predrznost, če zahtevajo, da te razumejo po hrvaški. Življenje je razmeroma zelo drago, zato, ker manjka dobrih restavracij srednje vrste.

Lovrana raste in se obenem potujčuje. To ni veselo znamenje. Napačno je mnenje domačinov, da je rešitev v tem da se ponemčijo. Nemci se čutijo tu kot popolne gospodarje, domačini ne kažejo nikake podjetnosti. In vendar bi imela bodočnost solidna domača podjetja.

Dobre pol ure od Lovrane je mal zaliv Medveja, krasen kraj ob morju z gorskimi ozadjem. Preje je stalo tu par domačih ribiškkih koč. Sedaj je tam neki Nemec postavil lesen salon z napisom: Fischerhütte. Prejšnje kočice služijo za shrambe. Morje je tu plitvo in primerno za kopanje. Fischerhütte so skoraj sami Židi; natakarike je trda Nemka — vse nemško: nov temelj za nemško naselbino. Ta kraj bi bil tako primeren za domačo primorsko kolonijo, žal da so se domačini umaknili nemškemu kapitalu.

Pot od Opatije do Medveja nudi zanimivo preiščevanje o naši podjetnosti. Marsikje se kaže še odprto polje — podjetni in marljivi ljudje bi našli tam ugodna tla in to bi gotovo privabilo tudi več domačih gostov.

Vsa naša južna letovišča so še v razvoju: povsod se zida, koplje, gradi, prenavlja. V nekaj letih bodo stali tu novi kraji. Naša dolžnost je, da se tam vzdržimo in to je mogoče samo v podjetnosti in primerni konkurenci s tujci. S tem bodo ostali ti kraji odprti tudi za naše letoviščarje. Letos je bila vročina in južnih letovišč res velika, toda obiskovanje letovišč je postala moderna potreba. S tem je treba računati.

Vozili smo se domov in smo preiščali o tem, kolikokrat navdušeno pojemo „morje adrijansko“ in kako ga pogosto brez tujega meča brezsmiselno puščamo v tuje roke.

Oglašali so se glasovi, da pomeni pri nas pospeševanje tujskega prometa potujčevanje; mi nismo tega mnenja; tujski promet je za naše dežele velike gospodarske važnosti, izkoristiti ga moramo v svojo korist; tujec nam bodi dobrodošel gost ni pa treba, da se zaradi njega potujčimo. Ostanimo gospodarji na svoji zemlji in skušajmo s svojo podjetnostjo ustrezati modernim zahtevam časa.

Vozili smo se in gledali nazaj na morje. Neke ženska pripoveduje, da je kranjska aria (zrak) mnogo boljša, od one pri morju. Res, zrak je tukaj boljši.

Killenberga, Kilovčca! — kliče spovednik. Dva Čeha se čudita, od kot ta Killenberg. Neke gospod njima razlaga, da je Killenberg po nemško, Kilovčca pa „auf Kraimerisch“. Tako smo se vozili domov in smo v duhu klicali krasnemu Kvarneru: Na svidenje!

LISTEK.

MICHEL ZEVACO:

Ljubimca beneška.

Ni se mu bilo sanjalo, da bo Imperija tako lepa, polna tako drugačne lepote, nego je bila tista, ki jo je poznal. Bil je res pijan pohote. Vprašal je s skoraj brezbriznim glasom.

— Bianke še vedno ne vidim.

— Takoj pride prijatelj . . .

Sandrigo se ji je dal odvesti s seboj . . .

Bembo je prehodil vse veselice dvorane, brez naglice preiščalje o tem, kar je izvedel. Prišel je v prazne sobe na to na hodnik. Pred vrati Biankingega stanovanja je za trenotek prisluhnil in nato je poskusil rahlo odpreti, kakor je bil že enkrat napravil.

Vrata so se odprla. Soba je bila prazna. Bembo je zagledal obleko in lepoticje.

— Povedala mi je resnico! je zamrmal in vzdrltel od veselja.

Nekaj trenutkov kasneje je bil zunaj in je skočil v najbližjo gondolo rekoč brodarju:

— Prepelji me čez veliko laguno, k cesti v Mestre, pa naglo, plačam ti dvojno.

Kmalu je gondola zdrčala po vodi.

Blizu srede lagune je Bembo, ki je sedel spredaj zagledal pred seboj bližajočo se temno maso. Pokazal jo je svojemu brodarju.

— To je barka, ki se vrača v Benetke, je dejal brodar.

Bembo se je zdrznil; nenadna misel mu je šinila v glavo.

— Ali morete govoriti z ljudmi, ki so na tej barki?

— To je lahka reč, kadar bomo s krovi vstiric.

In gondolir je obrnil krmilo, da bi zavozil čim bliže mimo barke, ki se je bližala. Čez par minut sta bili obeve gondoli v isti vodi, krov ob krovu.

— Ohe, kdo je na barki? je kričnil brodar.

— Kaj je? je odgovoril tuji glas iz noči.

Istčasno je postal tek obeh bark počasnejši. — Odkod prihajate? je vprašal Bembo z zapovedujočim glasom. Odgovorite, sicer boste imeli opravka s pristaniško policijo.

— Prihajamo od ceste v Mestre! je odgovoril tisti glas.

— Ali niste vozili mlade ženske?

— Tako je, ekselencija!

— Dobro, nadaljujte svojo pot, je povzel Bembo s strogim glasom; toda če ste se lagali pazite! Kako je ime vašemu čolnu?

To pot si je lastnik „Sirene“ premislil odgovoriti in prepričan, da ima opravka s policijskim gospodom jo je pihpal, kar so ga nesla vesla in jadra.

„Sirena“ je izginila v črni noči.

Bembo je v prvem trenutku mikalo, da bi jo preganjal, toda pomislil je, da bi s tem zgubil dragoceni čas in da pravzaprav že ve, kar je hotel vedeti.

Ko je Bembova barka pristala, je ukazal naj ga počaka, in je zdirjal po cesti v Mestre.

Oborožen je bil samo z bodalom, ki ga ni zapustilo nikoli; razen tega si je bil izposodil na barki slepico. Kmalu je bil pri vohu v gozd.

— Kak norec sem bil, je godrnjal med svojim dirom. V Mestre bom res prišel, da: toda kam se mi bo treba obrniti v Mestri? Prokleta, neumna prenačljenost! Zakaj nisem natančneje povprašal Imperije.

In tekel je še hitreje, kajti edina njegova nada je bila, da dobihi Bianco, predno pride ona v Mestre.

Nemogoče je bilo izgrešiti pot.

Cesta je šla naravnost in težko si je bilo misliti, da bi bila deklica v globoki noči poskušala rabinu kako prepot.

— In kaj naj storim, če jo dohitim? se je domislil naenkrat.

Ob tem vprašanju mu je začelo razbijati za senci. Val besne strasti mu je zalil glavo in zagledal je samega sebe, kako popade Bianco, kako jo vrže vznak in jo oskruni kar tukaj, pod streho gozda, v skrivnosti noči in njenih globin, pod ostrim vujanjem vetra, ki je lomil suho dračje, kakor je vihar strastne blaznosti stresal njegovo misel.

In kaj potem? . . .

Potem? tega ni več vedel.

Ali pojde v Mestre? Ali se vrne v Benetke?

Bembo je odšel iz Imperijine palače tresoč se povsem zavotu; tirala ga je sama fikсна ideja: dohiteti Bianco — a kako, tega ni preiščal, o tem ni delal načrta. Io sedaj so se pojavile težkoče. Naposled se je pomiril in zarenčal: Samo da jo dohitim! Samo da je moja! Potem bomo že videli.

Tekele je, stiskaje zobe, z izbuljenimi očmi, skrivaje skrbno svojo svetilko pod plaščem; le včasih jo je potegnil izpod njega, da si za hip posveti na cesto, kadar je slišal pred seboj kak šum.

Naenkrat je obstal kakor vkopan; prebledel je in stresel ga je nenaden drhtljaj, da so mu zašklefetalji zobje.

Bianka je bila tukaj, dvajset korakov pred njim.

To ni mogel biti nihče drugi kot Bianka.

Zaslutil jo je, bolj nego zagledal.

Njegovo razburjenje je bilo tako silno, da je obstal in okamenel, kakor človek včasih okamenil v morečih sanjah, ko se zaman poskuša pognati kvišku.

Odločnost se mu je vrnila, kakor hitro je deklica zopet izginila. Takrat je zopet začel teči: ves vročičen, z zmedeno glavo je planil naprej; nekaj hipov na to je bil nad njo in jo je videl klečečo, hropečo od groze.

Njegovo razburjenje se je poglelo.

Zmagoslaven smehlaj je zaigral na njegovih ustnicah.

Zdaj je bila njegova! . . .

VI.

Gondola ljubeni in smrti.

Roland Kandiano je nekoliko po polnoči stopil kroginkrog Imperijine palače, da se ugotovi, ali je sleherni na svojem mestu. Nocojšnje novo ugrabljenje Bianke je pripravil s tisto mirnostjo in podrobno skrbjo, ki zagotavlja uspeh tudi najtežavnejših podjetij. In to podjetje je bilo razmeroma še lahkotno. Ko se je torej Roland vrnil na sprednjo stran palače in je našel Skalabrina, ki ga je bil pustil tu, je lahko zatrdil svojemu tovarišu, da bo čez dve uri, takoj po končani veselici Bianka na varnem.

(Dalje.)

Iz slovenskih krajev.

Iz Blejske Dobrave. Nečuvna malomarnost in brezbriznost c. kr. okr. glavarstva v Radovljici. Uradna praksa slavnega c. kr. okr. glavarstva v Radovljici presega že vse meje dostojnosti. „Olepševalno društvo Vintgar“ na Bl. Dobravi je že dvakrat s posebnimi vlogami opozorilo glavarstvo na življensko nevarnost prehoda čez Savo med vasmi Dobrava in Poroki. Prosil je, naj glavarstvo dotično brv zapre, da se ne bo pripetila kakšna nesreča. Napominjana brv leži namreč na trhlenih tramovih, visi po strani za 30° v derožo Savo, ves plot ob straneh je podrt in čuje, kaj je slavno glavarstvo ukrenulo na omenjeni vlogi „olepševalnega društva“. Kratkotermine odgovorilo ni. Tako bi ne postopal niti najnavadnejši kmet, ki nikdar ni prestopil plotu svojega vrta. Ni čuda torej, da se dogajajo velezanimivi slučaji ob tej brvi. N. pr.: Zadnje nedeljo je prišla neka dama s svojim otrokom na Dobravo čez omenjeno brv. Pripovedovala je, da je napravila večja družba izlet iz Žerovnice na Dobravo, ali bolje rečeno mislila je napraviti ta izlet. Prišedši do predmetne brvi je šla omenjena dama z otrokom prva čez Savo. Ostala družba je videla strahovito guganje brvi in nihče več si ni upal isto prekorati. Dama z otrokom istotako ni več upala izpostaviti življenja v tako nevarnost in prišlo je do tega, da je morala iti sama na Dobravo, ostala družba pa se je vrnila nazaj v Žerovnico. Taki slučajni se ponavljajo dan za dnem. Mi smo storili svojo dolžnost, ker smo opozorili glavarstvo na pretečo nevarnost, zato bo ono samo odgovorno za vse posledice.

Iz Starega trga pri Ložu. V „Domoljubovi“ številki od 3. t. m. se hvali neko dopisnico, kako visoko znajo klerikalci ceniti pomen požarnih bramb in marljivih ognjegascv. Radi verjamemo, če bi bili v klerikalnih rokah. Tako pa je vsa njihova hvala le hinavščina. Ker so pri zadnjem požaru v Kozaviščih na lastne oči videli, da morejo ceniti, pa še prav visoko ceniti pomen požarne brambe, so se morali kar tiho potuhniti in ognjegasce pohvaliti, da jim je bilo to težko pri srcu, ker dobro vedo, da starotrska požarna bramba ni bila in ne bo nikdar klerikalna. In ker ni bila klerikalna so imeli „pobožni“ možje tam okrog občine in konsumna vedno veliko zabavljati čez ognjegasce. Ko so pa zadnjič videli marljivost in neustrašenost naših ognjegascv, so se zbal ljudske sodbe in začeli v svojem „Domoljubu“ prav po hinavsko hvaliti požarno brambo. — Sicer pa naj ne misli „Domoljubov“ dopisnice, da pokriva še vedno loško dolino črna tema. Tudi pri nas se je začelo svitati! Res je sicer, da ste pri občinskih volitvah 23. julija izrgali narodnjakom po svojih sleparijah podžupana in tako neomejeno zavladali sami nad celo občino. Toda počasi! Ne veselite se prehitro svoje zmage! Morda je bila ta zadnja zmaga vaše dobičkaželjnosti! Naj bi „Domoljubov“ dopisnice raje malo na ušesa vlekel, kaj se govori med kmeti o naši občini, o njenih zastopnikih in o naših poslancih, ki se ne brigajo za drugega kot za svoj žep. Tu naj bi odprl oči dopisnice in motril nezadovoljstvo, ki vlada po vsej loški dolini. Le majhen vetrič od narodne strani in klerikalni boste frčali iz svojih stolčkov. Narodnjaki naj se le malo bolj še pobrigajo pri prvih volitvah, dokažejo naj ljudem klerikalno sebičnost in njihove vedne sleparije pri vsakih volitvah in videli boste klerikalci svojo „zmago“. Tista babjevernost v klerikalne veljake in tisti strah pred peklom, s katerim

straše iz prižnic, sta se začela umikati spoznanju in resnici. Ljudje so začeli ločiti vero od politike, oči so se jim začele odpirati... Zdaj pa le prosim „Domoljubov“ dopisnice svoje tovariše Orle, naj te le dobro potegnejo za ušesa, da ti jih nategnejo po vseh vaseh, ne le Starem trgu, da boš zvedel in slišal dobro, koliko volilcev ni šlo voliti, ker so raje ostali doma kot bi bili šli voliti klerikalce in koliko jih je napisalo, oziroma dalo napisati na svoje glasovnice klerikalne kandidate, ker niso vedeli imena narodnih, ali so se pa zbal, da bi ne zvedeli klerikalni veljaki. Če pa hočeš dopisnice vedeti, kaj nam ni bilo pri občinskih volitvah všeč, te bomo pa mi prijeli za ušesa ter vlekli v vsako vas ter ti dokazali, kako ste sleparili in goljufali s popisovanjem glasovnic! Kar lepo tiho bodi, ljubo dopisnice, in se nikar nič ne repenči in ne razkoračuj, da še kom drugim ne posveti „Jutro“! Capito?

Iz Senožeč. Oziraje se na dopis iz Senožeč v „Jutru“ od 6. t. m. si dovoljujem kot domačin še nekaj dodati. Trg Senožeče ima okrog 186 hiš in vse te hiše imajo komaj 40 stranišč približno. Kam drugi t. j. ostali hodijo na svojo potrebo menda ni teško uganiti. Ali bi ne bilo od županstva pametno, da bi napravili par javnih stranišč v gornjem in dolnjem delu našega vzor-trga. Vodovod je tukaj in dva taka kioska že še napravi naš trg in ustrezno bi bilo domačinom. Veliko je hiš, ki bi si stranišča radi omislili pa jim primanjkuje prostora. Kam pa naj vojaštvo hodi, kadar sem pridejo? Kaj gospod župan? Župan tudi lahko prepove ženskam živati čez vežni prag na cesto kakor pomije, umazano vodo od perila itd. Prepove tudi lahko, da ne bodo ženske prale v potoku pri Perhacjevi hiši. Zakaj? bo že vedel. Še nekaj! Skozi naš trg vozi dnevno mnogo avtomobilov bodisi tovornih kakor osebnih in sicer nekateri prav z amerikansko brzino. Komaj se oblaki prahu za enim avtomobilom poležejo, pridrvi že drugi in tretji in vzdigne komaj vlegli oblak prahu zopet kvišku. O higijena! Kje si? Kaj je potreba, da stanovalci ob cesti požirajo te moderne bacile še moderne higijene? Ali se tako nagla vožnja ne da prepovedati? Avtomobili naj vozijo skozi trg počasi, kakor dober pešec hodi pa bo bolje. Sedaj se stanovalci ob glavni cesti ne upajo odpreti niti oken. Torej slavno orožništvo in drugi v to poklicani faktorji, rešite nas stanovalce ob glavni cesti te megle na ta ali na drug način, ker drugače bomo govorili o nevarnosti, ki preti ljudem radi take vratolomne vožnje. Domačin.

DNEVNE VESTI.

Svetinjice in molitveniki za — pogorelce. Včerajšnji „Slovenec“ ima izkaz darov za pogorelce v Gabrju. Med raznimi darovi se blesti tudi ime celovške Mohorjeve družbe. Kaj mislite, koliko je ta bogata družba darovala pogorelcem? Cele tri zavitke molitvenikov. Oh, kako so bili pogorelci tega velikanskega daru pač veseli! Uslužbenci in uslužbenke klerikalnega tisk. društva so tudi bolj na pobožno plat, in zato so ubogim pogorelcem poslali križcev, molkov, svetinjc, škapulirjev, pildkov itd. Ampak so vsaj obenem dali tudi zabojčke! Toda slavna Mohorjeva družba in njen imenitni dar! To presega že res vse kar se je kdaj na tem polju izvršilo!

Strašno hud je „Slovenec“, ker se je brez njegove vednosti in brez njegovega dovoljenja na češki univerzi kot privatni docent habilitiral dr.

Mihajlo Rostohar. Nikar naj se zdaj preveč ne jezi, da mu pozneje ob taki podobni priliki jeze ne zmanjka. Kajti toliko je gotovo, da niti senat češke univerze, niti ministrstvo ne bo hodilo vpraševati „Slovenca“, ali sme biti ta ali oni slovenski doktor pripuščen k docenturi ali ne. Tako daleč nismo in ne bomo. Pa tudi tako daleč nismo in ne bomo, da bi slovenski akademiki hodili „Slovenca“ prositi za dovoljenje, ali se smejo v Pragi koncentrirati. Slovensko napredno dijaštvo se bo vključ „Slovenčevemu“ protestu v Pragi koncentriralo. „Slovenec“ lahko zaradi nas propagira slovenske docenture v Lvovu, Krakovu ali pa magari v Carigradu, če hoče. Ali mi mislimo, da bodo tisti „Slovenčevi“ docenti predavali — praznim klopm. Slovensko dijaštvo je v ogromni večini napredno in si ne pusti od „Slovenca“ prav nič diktirati! Če je „Slovenec“ Praga po volji ali ne — to je ogromni večini slovenskega dijaštva popolnoma vse eno!

Zastavo so si vzeli na posodo od Slov. kršč. soc. zveze „čuki“, ki so se odpeljali na češki katoliški shod v Olomucu. „Čuki“ bi seveda radi med češkimi klerikalci paradržali, ampak brez zastave gre to malo težko. In ker sami še nimajo zastave, jim je morala posoditi S. K. S. Z. Mi bi klerikalcem svetovali, naj si kar napravijo „Društvo za izposojevanje zastav“.

Koroški fanatizem. G. dr. Lenard se je čutil prizadetega zaradi našega članka pod gorenjim naslovom in v več točkah konstatira, da to in ono ni res. Mi s temu izjavljamo sledeče: Naš članek se je opiral na izpovedbe onega bolgarskega študenta. Ako bi bilo res, kar trdi dr. Lenard, bi se bil oni človek tudi pri nas tako vedel. Kak namen bi mogel imeti s tem, da bi bil tako govoril o koroških gospodih, ako bi ne bilo res. Govoril je popolnoma enako tudi v Celju, in sicer ne iz sebičnih namenov. Konstatiramo, da ni nikogar prosil niti pri nas niti v Celju denarne podpore in da se iz tega namena sploh ni z nikomur seznanil. Ako torej ni imel denarja, kako je prišel iz Ljubljane v Celje. Ali so ga koroški gospodje založili? Ako bi se bilo to zgodilo, ni bil tako o njih govoril. Mi vzdržujemo svoje trditve in bomo skušali dobiti od onega Bolgara lastnorčno poročilo o onem dogodku na Koroškem. Takrat se bo pojasnilo, koliko resnice je v onih „Slovenčevih“ točkah. Bolgarski študent se mudi sedaj na Stajerskem in bo v njegovem interesu, da stvar pojasni.

Sentjakovski zvonovi in župnik Barle. Sentjakovski farani so potrpežljivi ljudje in zato si fajmošter Barle, ki je prišel kot kmečki kaplan v mesto, ne zna razlagati: 1. da ljubljanski stanovalci, davkoplačevalci in državljani nismo kmetijski ljudje, s katerimi bi mogel vsak navaden fajmošter pometati, kakor se pometa s svojim hlapcem in drugič smo zvonove mi farani naročili in plačali in noben duhoven, in jih imamo za cerkveno službo kolikor je potreba zvoniti, ne pa za razbijanje v zvoniku za ljudi, ki nimajo pri zvonovih nič ukazovati! Zato si enkrat za zmiraj prepovemo uganjati z zvonovi tiste slavnostne oslarje, meščanom pa kaliti mir, ki so ga zvečer potrebni in katerega so za župnika Rozmana tudi vedno uživali. Seveda župnik Rozman je bil iz-

Naročajte, ponudite, zahtevajte in pijte samo

Tolstovrško slatino

ki je edina slovenska ter najboljša zdravilna in namizna kislina voda. Od vsakega zaboja plača podjetje v narodne namene 20 vinarjev, kamor naročnik določi. Naslov: Tolstovrška slatina, pošta Guštanj, Koroško, kjer je tudi gostilna, letovišče in prenočišče. Svoji k svojim!

obrazen in takten župnik, v ostalem pa duhovnik, kakršnih zdaj ni žal več, in je sv. oče tudi vedel, zakaj ga je imenoval — hišnim prelatom!

G. gerent Zajec vabi vse Spodnješiškarje, da pridejo med 1. in 2. uro popoldne k njemu na dom ali pa od 6. ure zvečer dalje v gostilno k „lepi vdovi“, da jim razloži, kaj pravzaprav pomeni tisti razglas nabit na vratih požarne brambe, glede katerega so Šiškarji povabili g. c. kr. okrajnega glavarja, da jim on pojasni, kaj jim je s tem nečitljivim razglasom dal na znanje. Ker g. c. kr. okrajni glavar v tem času študira, kako bi se dal popraviti oni most čez Kamniško Bistrico, ki smo mu ga zadnjič „na srce položili“, je odredil, da za enkrat ne pride še v Šiško. Pooblastil je svojega prijatelja g. Zajca, naj on to stvar uredi po svoje. Ker pa je tudi g. gerent v svoji službi pri deželnem odboru tako zaposlen, da nima časa se veliko brigati za občinske posle, je bil tako uljuden, da bo to zadevo pojasnil v svojih zasebnih urah. — Tako vsaj se nam poroča, če je pa tudi res, naj se vsak prepriča, kogar ta stvar zanima. S popolno gotovostjo pa vemo, da se dotični razglas sedaj čita brez vsake vidne besede tako: Razglas. Izdan, ko je bil baron Schwarz deželni predsednik in mu je bil podrejen za ljubljansko okoličje c. kr. okrajni glavar Chron in ko je čez Spodnjo Šiško vladal gerent Zajec.

Naša policija in kolesarji. S policijo je pravzaprav velik križ. Veliko jih je med njimi, o katerih lahko rečemo, da so fest fantje, a so pa tudi taki, ki ne zaslužijo nobenega pardona. Imajo navado, da preganjajo za vsako malenkost navadne revne ljudi, posebno pa imajo delavce na piki, ki kolesarijo. Iz šišenske okolice dobivamo dan na dan kopico pritožb o postopanju mestnih redarjev, ki stoje na straži v Lattermannovem drevoredu in njega bližnji okolici. Tu je oko postave čudno bistro; takoj zapazi vsakega delavca, če le malo vstran zavoz, in druge take malenkosti. Takoj ga pozove, da se legitimira, napravi se ovadba, kateri kmalo sledi kaznen. Nič ne rečemo, ne maramo dajati smelosti potuhte tudi med delavskimi sloji ne. Kar kdo zagreši, naj tudi trpi posledice za greh. Ampak tega nikakor ne moremo odobravati, da isti redarji, ki tako dobro vidijo male nepravilnosti pri delavcu, prav nič ne vidijo, če veliki gospodje veliko greše. Mi vidimo častnike jahati in kolesariti po ulicah, delih drevoredov, po katerih je te pešcem dovoljeno hoditi. Mladina nemške gospode kolesari po Lattermannovem drevoredu ob najbolj obljudenem času — oko postave vse te gospode prav nič ne vidi. Avtomobili po ljubljanskih ulicah švigajo hitro kot strele — oko postave jih ne vidi. Kolikor časa gk. redarji ne bodo upoštevali, da smo pred postavo vsi enaki, toliko časa ne smejo računati, da jih pardoniramo.

Ustavljajte enostavno drzne kolesarje! Za naše cestnopolijske predpise se kolesarji in avtomobilisti šele takrat brigajo, kadar jih kdo — za ušesa prime in — primerno strese. Take ljudi, ki kolesarijo skozi Zvezdo ali Lattermannov drevored, naj pasanti enostavno na mestu ustavijo, zahtevajo številko in take eksemplare naznanijo policiji ali pa prvemu bližnjemu stražniku. Ker manjka na vseh koncih in krajih policajev, „svetnik“ J. Lauter pa je na Dunaju postal pre-

visok „jurist“, da bi se v Ljubljani brigal za to, za kar je prokleto nobel plačan, mora policija pasantom še hvaležna biti, če ji gredo pri tej njeni dolžnosti na roko! Tako dela občinstvo tudi v večjih mestih kot je Ljubljana!

To je nemogoče, bi rekel človek in vendar je res: neki ljubljanski lekarnar je dal nekemu zdravniku robo za ordiniranje v svoji hiši — seveda samo za to, da pošilja dotični zdravnik vse svoje paciente v njegovo lekarno. Tako trgovina ne dela časti lekarnarju, še manj pa zdravniku.

U Zagreb. Srbski „Savez sokolskih društava“ Dušan Silni je izdal pod gorenjim naslovom primerno brošuro kot spomin na sokolski zlet v Zagrebu. Brošura obsega 104 strani in ima namen srbskim izletnikom pokazati zgodovino in sedanji položaj Hrvatske in Zagreba. Brošura obsega primeren proslav od Mirka Korideje kot pozdrav srbskih Sokolov hrvatskim. Dalje obsega: Zgodovino hrvatskega sokolstva, Kazipot za Zagreb in Predpise. Ker se je zadnji čas pojavil neki nepotrebnosti za sedanji čas skrajno neumestni spor glede zagrebskega zleta in je bila nevarnost, da pride do razdora, je prav, da se stvar pojasni in da se bratje složno združijo k delu.

„Odbor brez pera in papira“. Pod gorenjim naslovom je izšla brošura dr. Mladena Jojkića. Ponatisk iz „Srbstva“. Pisatelj popisuje dogodke v sedemdesetih letih, spomine na razne osebe, na prijatelje in znance, spomine na kneza Mihajla, na Milana in Aleksandra in daje sedanji generaciji nekaj potrebnih naukov.

Čudovito nemščino piše neki „Foot-Ball Club in Unterschischka“, ki ima za predsednik nekoga Razborška in za namestnika nekoga Jurkoviča, ki sta oba gotovo čistokrvna Nemca. Ta „Foot-Ball Club in Unterschischka“ razpošilja po Spod. Šiški — seveda predvsem tudi Slovincem — nemško pisane prošnje za podporo, v katerih pa kar mrgoli raznih pravopisnih in slogovih kozlov. Če gospodje nimajo toliko takta, da bi slovenskim strankam pošiljali slovenske prošnje, naj bi imeli vsaj toliko pameti, da bi ne pošiljali v svet take spakedrane nemščine, ki se ji mora smejati ves svet. Kdor ne zna nemško, naj piše slovensko, gospodje od „Foot-Ball Cluba in Unterschischka“!

O pretepu v lemenatu, pri katerem so morali med prisiljenci delati mir policijski stražniki in je bil en prisiljenec s sabljo po obrazu precej ranjen, se nam poroča dodatno še sledeče: Prisiljenci so takoj drugi dan pri raportu povedali, da je bil dotični paznik tisti dan tako vinjen, da se je skrivil v neko luknjo in lemenatu in — spal. To so potrdile tudi druge popolnoma nepristranske prič. Klerikalni paznik seveda dobro ve, da se mu zaradi takega grdega zanemarjenja službe ne bo nič zgodilo, kajti klerikalci smejo biti strogi — kjer imajo moč — samo nasproti neklerikalcem. Klerikalnim bratcem pa spregledajo vsak — še tako velik greh.

Kavarni Evropi še vedno manjka napis. Pred tremi leti so odstranili stari napis „Café Europa“ in od tistega časa je prostor za napis prazen. Prav umestno bi bilo, da se na kavarno napravi nov napis.

Trčičlo je včeraj popoldne po 1. uri v Vrhovčev kozolec v Vodmatu. Kozolec je bil poln rži in je bil takoj v ognju. Prihitela sta na mesto takoj Avgust Novak in Primož Tavželj, ki sta rešila nekoliko rži. V kratkem je prihitelo tudi — alarmirana po strelu z Grada — ljubljansko gasilno društvo, ki je ogenj v kratkem zadušilo. Vrhovec ima škode 400—500. Zavarovan ni bil.

Glede „poštnega praktikanta“ Brejca smo, v kolikor se dotično poročilo nanaša na poglavje: Tudi v Trstu ga poznava, naprošen pojasniti, da je bil Brejc radi v tem poglavju označenega dejanja že kaznovan, in sicer meseca decembra leta 1910.

Ciganski trén. Sinoči okoli polu desetih je šla skozi Dunajsko cesto, spremljana od čete stražnikov in precejšnje števila radovednežev, čudna karavana: enajst ciganskih voz je peljalo kakih trideset ciganskih kljuset in na vozovih so sedeli ali pa ležali in spali črni cigani, ciganke in njihovi otroci. Ves ta ciganski trén se je pred „Evropo“ malo ustavil in so se cigani malo kregali s stražniki, ki so hoteli dirigirati celi trén skozi Marije Terezije cesto ven iz mesta, medtem ko so cigani predpostavljali Dunajsko cesto; tej njihovi želji se je končno tudi ugodilo in trén se je začel pomikati počasi naprej, a radovedneži so še dolgo gledali za njim ter pomilovali prebivalce onih krajev, ki jih poseti toliko število ciganov.

Glede jutrišnjega izleta je od negotovosti vremena odvisno, na katero stran se obrnemo. Če bo za dopoldne količjak ugodnega kazalo, se bode poskusil podnevni lov na gade in modrase od radenske doline do ve-

MALI LISTEK.

I. S. MACHAR:

Sto in prva povest iz Boccacia.

(„Hrst belletrist.“) — Prevel E. B. (Konec.)

Neke zimske noči pa se je tako popivanje zavleklo, Julius je vedel, da ga čaka ljubica nestrpno, toda tudi spona te ljubezni so že začele odjenjavati in njegova edina ljubica je bila še čaša. Bilo je v gorah, ki jih je pokrival sneg. Prijetna toplota je dihala z ognjišča v sobi osamelega lovskega gradiča in vino je razgrevalo duše. Družba ni bila velika, štirje Juliju udani plemiči so sedeli z njim. Pili so in vino je začelo učinkovati; oči so se megile in postajale nekam težke. Iz nekega vzroka se je razvil prepir. Julij, ki je bil v tem stanju globoko prepričan o vzvišenosti svoje osebe, je zabrusil svojemu nasprotniku nekak nedostojen izraz v obraz. A ta je brez odgovora vstal, zgrabil steklenico za grlo, jo obrnil in treščil po princjevi glavi. Udarci je zadel silno in dobro. Julius se je zgrudil z razbito lobanjo. Pivci so se v trenutku stregli in se

razpršili. Prišel je sluga, položil svojega gospoda na divan, nato je odšel in potrkal na duri spalnice... Mlada plemkinja se je oglašila. Sluga ji je povedal, kaj da se je zgodilo. Planila je ven, pogledala razbito glavo svojega ljubljence in se navidez mirna vrnila v spalnico. Ko pa je za nekaj časa sluga potrkal, hoteč svetovati krasotici, naj brzo odpotuje, ni dobil odgovora. Z lastno roko je dekle storilo konec svojemu brezupnemu življenju.

Drugi dan zarano je prišel eden izmed princjevih drugov k staremu Giuseppu in mu naznanil, kaj da se je zgodilo. Nato je šel zasledovat morilca, dobil ga je nekje pri morskem bregu in ga ubil po kratkem boju.

To je torej vsebina stoinprve novele našega rokopisa. Na koncu je, kakor sem že omenil, par silnih in s prepričanjem napisanih stavkov o Nemezi, okolnost, ki je pri tem galantnem in lascivnem avtorju v resnici najbolj čudovita.

Prijatelj arhivar je obmolnil.

Prišla sva v Heiligenkranz. Prijazna, čista vasica je to, obdana kroknikrog z gozdnatimi vrhovi, s staro cistercijskim opatijo, znamenito samostansko cerkvijo iz 12. stoletja,

kjer so krasno slikana okna in kjer leži v kripti trinajst Babenberzanov.

Ko sva stopala z vrha nizdol, sva opazila par turistov z Baedekerji; stopali so po peščenem drevoredu proti pokopališču. Domačin jih je vodil in šlišala sva, kako jim je ponosno razlagal, da so že tudi Kitajci in celo par Japoncev obiskali to pokopališče. Pridružila sva se jim.

Vodnik nas je peljal h grobu, pokritemu z velikim temnim mramorjem. pri glavi su dva druga kamen in na njem stoji napis: Mary baronesa Veczera * 1871., † 29. prosinca 1889. Seveda nemški.

In pod stoji vez iz knjige Jobove:

„Kakor cvetlica vzraste človek in ovne“.

Dame so trgale bršljinovo listje z groba, gospodje so se zatopili v pogovor, midva pa sva šla na grobarjev migljaj v pokopališčno kapelo.

To kapelo je dala zgraditi stara baronica Veczera v spomin svojih dveh otrok. Njen sin je padel kot častnik v drugi bosenski vstaji leta 1882, drugo dete te Nirbe je bila hčerka Mary, ki smo bili ravnokar stali ob njenem grobu. Prekrasen obraz smo zazrli v oknu kapele. Solnčni žarki so padali naravnost na

slikano steklo in oživljali njega barve. V sredini slike sedi Madona, na obeh straneh klečita dva, „ki sta angelja, a sta bila nekoč človeka v življenju“. Eden izmed njiju, oni na levi, zre z udanosti polnim pogledom v Madonu, zadovoljen je s svojo usodo, ki je je bil deležen na svetu, umrl je kot „vojak in poštenjak“.

Drugi angelj dviga sklenjene roke k Madoni; krasé ga črni lasje z modrim lesketom in azurne oči in v obeh polno hrepenenja in gorja. Hrepenenja po vsem, kar mu je življenje odreklo, in gorja od tega, kar mu je življenje dalo...

Obličje Madone pa je strogo, da grozilno resno in njena roka preteče kaže tja nekam proti izhodu kapele, preko pokopališča, preko doline, ki leži v njej vasica, preko gozdnatega vrha, na čegar drugem pobočju leži lovski gradič...

Odšla sva s pokopališča. Bela cesta za vasico se vije vrh proti nam in vodi v Magerling.

Nisva šla po tej cesti. Bila sva utnjena in lačna. Sedla sva v lipovo senco samostanske gostilnice, in prijatelj mi je začel razlagati nekatere zanimive stiljne obrate iz stoinprve novele Boccacieve.

likolaškega gričevja. S tem lovom združeni bodo tudi obiski jam v teh krajih. Nameravan je tudi izlet v Kukovo vas na Mali gori, kjer je več še ne preiskanih jam, pa tudi polno strupene golazni. Kdor se za skupen izlet zanima, naj ne zgleda do 6. ure zvečer v podružnici „Jutra“ v Spodnji Šiški (telefon št. 177).

C. M. podružnica za Begunje-Breznico ima v nedeljo, 13. t. m. pri Kuntu na Selu svoj redni občni zbor s sledečim sporedom: 1. Poročilo odbora. 2. Volitve novega odbora. 3. Slučajnosti. Začetek ob 4. popoldne. Zeleti je, da se vsi člani udeležijo polnoštevilno.

Raziskavanje Marijanšice. Kakor čujemo, se jutri vrši natančna raziskava baje čez 100 metrov globokega brezna Marijanšice, blizu postaje Predole, okolica Grosuplje. O najdbi tega brezna je „Jutra“ že večkrat poročalo.

Železniška nesreča. Včeraj popoldne je pri premikanju vlaka pri nakladišču na kočevskem kolodvoru vlak povozil 84 let staro žensko Marijo Krapf.

Ušel je kanarček (bastard) včeraj popoldne. Oddati naj se ga blagovolji proti nagradi Pred škofijo št. 21, III. nadstropje.

Gospod Božidar Zalokar, akviziter „Prve anončne pisarne“, nas prosi, da bi izjavili, da nam on ne piše nobenih dopisov, posebno ne iz Viča, kakor se mu to od več strani očita. Potrjujemo drage volje, da nam g. Zalokar še nikdar ni poslal nobenega dopisa.

Prijeten hlad in nekaj moče smo vendar dobili. Polja in travniki si bodo nekaj opomogli, a ne dosti, je — premalo dežja. V mestu pa ču-timo prijeten hlad, kojega smo si že dolgo želeli in ga bili tudi potrebni.

Elektrodiagnostični ideal. Spored za soboto, nedeljo in ponedeljek: 1. V šoli Samuraja. 2. Zgalnica oglja na Bretanji. 3. Pozna ljubezen. (Drama). 4. Prašni plašč. 5. Pišč kot orožnik. 6. Moric kot tihotapec. (Komični prizori.) Pri večernih predstavah dvodejanka „Greh“, senzacionalna drama iz življenja rudarja. Dolgost 650 m. Ni za šolsko mladino.

Pri „Novem svetu“ jutri zaradi veselice naprednega društva za kolizejski okraj ne bo običajnega koncerta.

„Slovenske Filharmonije“ popoln orkester koncertira danes pod vodstvom g. kapelnika V. Talicha v park-hotelu „Tivoli“. Začetek koncerta ob 7. zvečer. Vstopnina 60 v., vožnja z avtomobilom tja in nazaj z vstopnino vred 80 v. Predstave g. Vukoviča, ki se vrše v dvorani hotela „Tivoli“ niso v nobeni zvezi s koncertom na vrtu. Dohod k tem predstavam je pod hribom.

Naj bo stara, al' pa mlada ...

Bilo je to po novi maši pri Sv. Jakobu v Ljubljani te dni, ko se je toliko zvonilo, da šentjakobčani niso mogli spati, toliko pilo, da so bile Marijine device do dobra v „ročcah“ in toliko pelo, da so še danes mnogi hripavi od tega.

Te znamenite noči torej je prišel nek gospod, ki stanuje blizu šentjakobske cerkve, domov. Predno je šel spat, se je še malo naslonil na okno, da bi se razhladil in njegovim očem se je nudil naravnost imeniten prizor: Na drugi strani ulice je bilo neko stanovanje še razsvetljeno, na postelji se je valjala neka brhka Marijina devica, ki je bila pri novi maši in je pela razne pesmi, najraje ono „Na planincih ...“ in „Naj bo stara al' pa mlada ...“

In tudi govorila je Marijina devica in sicer prav naglas, tako, da so se slišale besede: „Pojdi no, stran, kaj tiščiš na me, saj te ne maram ...“ Revica je v pijanosti skoraj gotovo ponavljala besede, ki jih je govorila kakemu kavalirju pri pojedini povodom nove maše — morda kakemu kaplanu, lemenarju, ali pa celo samemu novomašniku ...

Potem je pa začela vzdihovati: Oh, kako je meni slabo, kako mene glava boli ... Vmes se je slišal pa materni osorni glas: tak, utihni vendar že enkrat, mrha pijana ...

Ali pomagalo ni nič — pesmi in in razni samogovori so se nadaljevali še dolgo, dokler ni revica zaspa ...

To je prerogojenje našega ljudstva v Kristu“, o katerem toliko govorijo naši klerikalci, obenem pa naše ljudstvo poživinjajo, kakor se je to lepo videlo pri tej Marijini devici, ki je prišla od nove maše domov pijana do nezavesti in ona žalibog ni bila sama taka.

Umor in samomor

v Nevljah pri Kamniku.

Alojz Glavač, bivši delavec v c. kr. smodnišnici pri Kamniku, doma

v Nevljah, star 40 let, vdovec s 5 otroki, je vzdrževal

Ljubavno razmerje

že poldrugo leto z omoženo Franco Kosirnik, katere mož je odšel pred petimi leti v Ameriko. Pred tremi meseci se je ta Alojz Glavač vključil temu ljubavnemu razmerju

oženil

z neko vdovo iz Kamnika. Ali svoje nove žene ni prav nič maral in je raje občeval s svojo prejšnjo ljubimko. Še pred par dnevi je pisal svoji ženi, naj pride po svoje „čepinje“ in jih odnese, kamor hoče. Zapravil je v teh treh mesecih 700 K denarja s svojo ljubimko. V tem je prišel

mož one ljubimke iz Amerike,

in je dal svojo ženo takoj pod kuratelo, da ni mogla dobiti svojega denarja — okoli 3000 K — in ni mogla po svoji volji zapravljati. Nato pa je spet odšel v Ameriko.

Glavač in njegova ljubimka bi bila jako rada odšla v Brazilijo, a nista imela nič sredstev in sta morala zato to misel opustiti.

Ker pa je njiju razmerje posebno v zadnjem času postalo očito in ljudem v veliko pohujšanje, sta zadnje dni

begala po gozdu

brez vsakega cilja. Seboj sta imela 6 tednov starega otroka, katerega oče je bil Glavač. Poleg tega je imela ona še dva otroka, ki jih je pustil njen mož Amerikanec.

Včeraj na vse zgodaj jutraj sta se spet pokazala iz goščave. Njiju stanje bilo res obupno. Denarja nič, jesti tudi nič. Glavač je občina prepovedala iti iz občine, da more preživljati svojih pet otrok.

Glavač je nesel v naročju svojega in svoje ljubimke otroka v bližnjo koč. Kosirnikova je čakala Glavača kakih 50 korakov od koč stran v gozdu. Ko sta otroka na ta način spravila, sta se spet izgubila v gozd.

Okoli pol 4. jutraj so ljudje naenkrat slišali iz gozda

tri strele zapored.

Hiteli so seveda tja, odkoder so zaslišali strele. Tam se jim je pokazal grozen prizor.

Oba sta ležala drug poleg drugega na tleh drugega na tleh mrtva. Glavač je ustrelil s njenim privoljenjem naprej njo. Usmrtil jo je z enim strelom. Nato pa je nameril še na nase in si je z dvema streloma končal življenje. Ko so ju ljudje našli, sta se držala za roke, samokres pa je ležal četrt metra stran v travi.

Na lice mesta sta takoj prišla tudi orožnik in mežnar. Mežnar se je zelo oblastno obnašal, in čudno je, da mu orožnik ni ugovarjal. Ne da bi bili čakali kake sodne komisije, je mežnar oblastno ukazal, naj oba položijo v med tem prineseno trugo in odnesejo, češ: zmečite jih notri.

Prišla je tudi Glavačeva žena, in ko je videla grozni prizor, je skoro zblaznela obupa in je hotela skočiti v vodo, kar so pa okoli stoječi preprečili.

Tragični dogodek je povsod zbudil veliko vznemirjenje in pomilovanje z nesrečno Glavačevo ženo in njenimi ubogimi otroki, ki so tako po nedolžnem prišli v tak obupen položaj.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Nemške sanjarije.

Dunaj, 11. avgusta. Korespondenca Herzog na Dunaju priobčuje skrajno tendenciozno vest, da se med slovanskim dijaštvom v Avstriji silno propagira panslavistična ideja. Ustanavlja se baje tudi že panslavistična katoliška dijaška liga. Tozaderna pogajanja se baje vrše med Ljubljano in Krakovom.

Ogrski ministrski svet.

Budimpešta, 11. avgusta. Danes se je vršila pod predsedstvom ministrskega predsednika grofa Khuena-Hedervaryja ob 5. uri popoldne seja ogrskega ministrskega sveta. Seja je trajala dve uri. Obravnavalo se je samo o tekočih političnih zadevah.

Stališče Khuena omajano.

Budimpešta, 11. avgusta. Nekateri ogrski listi poročajo, da je stališče kabineta Khuena-Hedervary silno omajano.

Burian v Ischlu.

Dunaj, 11. avgusta. Skupni finančni minister Burian je odpotoval danes v Ischl, kjer ga bo sprejel jutri cesar v posebni avdijenci ob 11. uri popoldne.

Zadnja številka „Slavisches Tagblatt“.

Dunaj, 11. avgusta. Jutri izide zadnja številka „Slavisches Tagblatt“.

Afera Sternberg-Karoly.

Dunaj, 11. avgusta. Kakor znano, je znani grof Sternberg ogrskemu po-

slancu Karolyju, ki je v nekem govoru kritiziral avstrijsko armado, poslal brzojavko, v kateri ga je imenoval podlega obrekovalca. Radi tega je Karoly odposlal svoja sekundanta na Dunaj. Ta dva sta danes dospela semkaj in odšla v stanovanje grofa Sternberga, ki pa ni bil doma. Zato sta oddala samo svoje vizitke. Grof Sternberg je pozneje izjavil sekundantoma, da je takoj pripravljen s sabljo rešiti spor s Karolyjem. Dvoboj se vrši najbrže že jutri.

Lastnik in glavni urednik Milan Plut.
Odgovorni urednik V. M. Zalar.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Poslano.

V 183. št. „Slov. Naroda“ je izšla notica o nekakem mojem škandalu in se je reklo, da moje dramatično društvo ni nikdar niti obstojalo. — „Slov. Narod“ je bil napačno informiran, ker moje društvo obstoji že 6 let.

Predstave se bodo vršile 12., 13. in 14. t. m. v Park-hotelu „Tivoli“, kakor je že bilo objavljeno.

Vojslav Vukovič,
ravnatelj potujočega srbskega gledališča.

Poslano*)

Ker mi ona ni parirala sem stanovanje odpovedal. Jako sramoten izraz katerega rabi državni železniški invalid Anton Komac proti svojemu sostanovalcu Matijatu Trepšetu, katerega je nazival za rojaka samo toliko časa dokler je mislil, da se mu njegov načrt posreči, ki je vedno lazil za mojo ženo ter dvakrat zjutraj ob 4. uri prišel v moje stanovanje nekoč celo ko se je vračala iz neke veselice s svojimi prijateljicami. Ker pa je ona zvesta zakonski dolžnosti ga je vsaki-krat zavrnila od te nakanjenosti. Ali zdaj se je začelo maščevanje namreč s tem, da je prvo gospodinjstvo toliko časa prigovarjal za vrt, katerega je imel k stanovanju iz katerega je še konečno hotel spodriniti se iz stanovanja kar pa gospodinja ni za enkrat privolila, toda kaj zdaj stori, njo zdaj mirno gledati, to ni mogoče, in sedaj je poskusil še enkrat, da mu privoli pri tej četrt leta stanovanje odpovedati in dosegl je ta cilj. Sedaj se pa hvali ker mu ni parirala, pa sem ji stanovanje odpovedal, in namreč že ravno na gospodarjevo dovoljenje. Mož ima navado, da se hvali, mi smo gospodarji v hiši, saj so njemu že tudi odpovedali stanovanje, ker ga pa že itak pozna čela Šiška. No lepo je od očeta že štirih otrok. Torej možje varujte svoje žene pred tem hišnim oskrbnikom. Za enkrat dosti, ako se ne poboljša, prihodnjic več.

Mattja Trepše, Sp. Šiška 147.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Mali oglasi.

Beseda 5 vin. — Za one, ki iščejo sjužbe 4 vin. — Najmanjši znesek 60 vin. — Pisemnim vprašanjem je priložiti znakmo 20 vin. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vneprej; zunanji inserenti v znakmah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Steklena stena (komptoar), steklena omara za knjige, pisalna miza in več zabojev se proda v trgovini s klavirji Breznik, Kongresni trg 13.

Podjetna natakariča se sprejme takoj v trajno službo. Vpraša naj se pri Franu Renko v Opatiji. 3-1

Nackarsulm Motor 5 1/2 HP. z širokim stranskim vozom, dvojnato prestavo lepo tapcirano se ceno proda pri A. Fortiču, strojnik mest. vod. Kleče p. Ljubljani.

Petnajstletni absolvent dvorazredne trgovske šole išče primernega mesta. Nastop takoj. Naslov pove upravnistvo „Jutra“ 2-1

Sprejme se otrok v popolno oskrbo. Kje pove upravnistvo „Jutra“.

Mlad vpokojen gospod več slovenskega, nemškega, laškega in hrvaškega jezika, išče sebi primerne službe. Ponudbe pod naslovom: „Slovo“, Cerknica, Notranjsko pošto ležeče.

Blagajničarka obenem dobra prodajalka se sprejme takoj. Naslov pri Prvi anončni pisarni. 2-1

Hiša z vrtom se iz proste roke proda. Polzve se Mesarska cesta št. 1. 163/8-1

Park-hotel „TIVOLI“.

Danes

KONCERT

Slovenske Filharmonije

pod vodstvom g. kapelnika Talicha.

Začetek ob 7. zvečer. Vstopnina 60 v. Vožnja z avtomobilom tja in nazaj z vstopnino vred 80 v.

Predstave g. Vukoviča, ki se vrše v dvorani hotela „Tivoli“ niso v nobeni zvezi s koncertom na vrtu. — Dohod k tem predstavam je pod hribom.

Spominjajte se prekoristne družbe sv. Cirila in Metoda!

Stanovanje

z dvema sobama in pritikinami se odda s 1. novembrom v Pražakovi ulici št. 10.

Lepo stanovanje

v solčni legi, obstoječe iz 2 sob, kabineta, kuhinje, s porabo pralnice ter delom vrta se takoj odda. Dunajska cesta 60, poleg topničarske vojašnice.

Prodajalna

na zelo prometni cesti v Ljubljani, elegantno opremljena, se odda takoj z vso specerijsko zalogo in z vsem inventarjem ali brez njih pod zelo ugodnimi pogoji. Naslov v upravnistvu „Jutra“.

Trgovski sotrudnik

ki bi lahko takoj nastopil se sprejme v trgovino z mešanim blagom Oton Homan v Radovljici.

Hotel „VEGA“

v Spod. Šiški se odda s 1. novembrom v najem. Več se izve pri g. Maver, Metelkova ulica 19.

Škripec

(Flaschenzug)

za 2000 kg nosilne teže na vijak in z zavoro, 2krat rabljen, se zaradi selitve poceni odda. Ravnotam se proda pisalna miza, mala kuhinjska miza in gugalni stol.

Poizve se na MIKLOŠČEVI cesti št. 26, I. nadstropje, desno.

Priznano pristne oljnate in suhe

∴ cene nizke ∴ barve točna postrežba

PREMERL in JANČAR

LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 20 nasproti Figovca na debelo in na drobno. — Izborne emajlne glazure, LAKI

FIRNEŽ in ČOPIČL

Vse v to stroko spadajoči predmeti.

„JANUS“

najstarejša vzajem. življenska zavarovalnica Avstro-Ogrske zavaruje na najrazličnejše načine, posebno se priporoča

zavarovanje za doživetje in smrt, kakor tudi zavarovanje otrok po najcenejših tarifah.

Stanje zavarovanj l. 1910: K 131.000.000. Imetje zavarovalnice K 39.000.000. Dosedaj izplačane zavarovalnine K 69.000.000. Med člane razdeljeni čisti dobiček nad K 4.000.000. — Vsa pojasnila daje:

Generalno zastopstvo v Ljubljani, Wolfova ul. 1.

Istotam se sprejemajo zastopniki.

„Jutro“ se prodaja v Trstu po 6 vinarjev

v naslednjih tobakarnah:

Becher ulica Stadion,
Trevisan ulica Fontana,
Pipan, ulica Fabra,
Bevk, trg Goldoni,
Vovk, ulica Carducci,
Sekovar, Vojašnični trg,
Hrast. Poštni trg,
Mož, ulica Miramar,
Magolo, ulica Belvedere,
Geržina, Rojan,
Raunacher, Campo Marzio,
Bruna, SS. Martiri,
Ercigoj, ulica Massimiliana,
Rončelj, ulica S. Marco,

Bruna, ulica del Rivo,
Bubnič, ulica Sette Fontane,
Gramaticopulo, ul. Barriera,
Spöder, ulica Barriera,
Lavrenčič, Vojašnični trg.
Benusi, Greta,
Kichel, Rojan,
Bajc, ulica Geppa,
Luzatto, ulica Acquadotto,
Segulin, ulica Industria,
Lug, ulica S. Lucia,
Zidar, Sv. M. Magdalena,
Hreščak, ulica Belvedere.
Cechimi, ulica dell' Istra,

Najboljše odgovori „Slovincu“ vsak naš prijatelj, ako se naroči na „Jutro“, ali pa najde novega naročnika!

Lepo in belo lice

kakor tudi gladke in nežne roke podaja brez dvoma blagodišča krema brez maščobe

„OLIMPIA“.

„OLIMPIA“ preparati odgovarjajo zahtevam najmodernejše kozmetike, ter so kot taki najvpešnejše in popolnoma neškodljivo sredstvo za negovanje kože.

Krema „OLIMPIA“ mali lonček K 1.20.

Krema „OLIMPIA“ veliki lonček K 2.—

Puder „OLIMPIA“ rosa K 1.50.

Puder „OLIMPIA“ creme K 1.50.

Puder „OLIMPIA“ beli K 1.50.

„OLIMPIA“ preparati se dobijo samo v lekarni

Ubald pl. Trnkoczy v Ljubljani
zraven rotovža.

„JUTRO“ se prodaja v Ljubljani
po 6 vinarjev

v naslednjih tobakarnah:

Južni kolodvor, na peronu.
Državni kolodvor.
Blaž, Dunajska cesta.
Sever, Krakovski nasip.
Pleher, Kongresni trg.
Češark, Šelenburgova ulica.
Dolencec, Prešernova ulica.
Fuchs, Marije Terezije cesta.
Mrzlikar, Sodna ulica.
Šubič, Miklošičeva cesta.
Zupančič, Kolodvorska ulica.
Pirnat, Kolodvorska ulica.
Šenk, Resljeva cesta.
Kotnik, Šiška.
Tivell, na žel. prel. pri Nar. domu.
Košir, Hišlerjeva ulica.
Štinec, Valvazorjev trg.
Sušnik, Rimska cesta.
Ušeničnik, Židovska ulica.
Kleinstejn, Jurčičev trg.
Križaj, Sp. Šiška.

Wislak, Gosposka ulica.
Kustrin, Breg.
Tenente, Gradaška ulica.
Velkavrh, Sv. Jakoba trg.
Šitar, Florjanska ulica.
Blaznik, Stari trg.
Nagodè, Mestni trg.
Kanc, Sv. Petra cesta.
Treo, Sv. Petra cesta.
Kušar, Sv. Petra cesta.
Podboj, Sv. Petra cesta.
Elsner, Kopitarjeva ulica.
Blizjak, Bohoričeva ulica.
Remžgar, Zelena jama.
Svetek, Zaloška cesta.
Jamšek, Tržaška cesta.
Štravs, Škofja ulica.
Likar, Glince.
Strkovič, Dunajska cesta.
Klančnik, Tržaška cesta.

Fotografske aparate

in veliko zalogo vseh v to stroko spadajočih potrebščin priporoča
fotomanufaktura in drogerija

„Adrija“

v Ljubljani, Šelenburgova ulica 5.

Zunanja naročila izvršuje z obratno pošto. — Ceniki so na razpolago.

Kite iz las

po 5, 7, 9 in 12 K. — Barva za lase in brado „Neril“ od dr. Drallea v steklenicah po K 2.— velike K 4. Lasne podlage in vse vrste mrežice. Lasulje, brade, šminke in vse drugo za maskiranje priporoča po zmernih cenah
S. STRMOLI, brivec in lasničar
Ljubljana, Pod Trančo št. 1 (zraven čevljarkega mostu.) Izdelovalnica za vsa lasna dela. Cenik se pošilja na zahtevo zastoj.

„Angleško skladišče oblek“

O. Bernatović

Ljubljana, Mestni trg 5

priporoča radi minule sezije v okasiji

obleke za gospode

iz listra ali pralne v barvah

od K 10.— naprej

ter panama

klobuke in slamnike.

Rezervni zaklad

nad pol milijona

kron

Kmetska posojilnica

Ljubljanske okolice

Stanje hranilnih

vlog dvajset

milijonov kron

registrovana zadruga s nesmejeno zavozo

v lastnem zadržnem domu

v LJUBLJANI

Dunajska cesta št. 18

obrestuje hranilne vloge po čistih

4 $\frac{1}{2}$ %

brez odbitka rentnega davka

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Posojuje na zemljišča po 5% brez amortizacije ali na amortizacije po dogovoru.

Telefon št. 185 interurban.

Eskomptuje

trgovske menice.

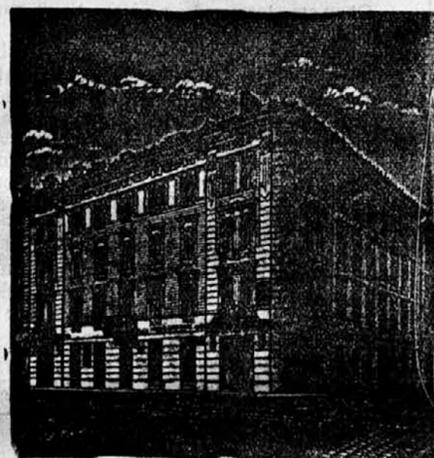
Ustanovljena

leta 1882.

Denarni promet

v letu 1910

K 100,000.000.—

Eskomptuje

trgovske menice.

Ustanovljena

leta 1882.

Upravno premoženje

v letu 1910

K 20,500.000.—

Račun pri avstrijski pošti hranilni št. 233.495. pri očni pošti hranilni št. 19.884.

Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

priporoča svojo bogato zalogo najnovejših tiskovin za šole, krajne šolske svete, županstva in druge urade. — Tiskarna sprejema vsa v tiskarsko in litografsko stroko spadajoča dela ter jih izvršuje točno, okusno in po solidnih cenah. — Tiskanje šolskih knjig in časopisov.

Lastno založništvo.

Muzikalije.

Telefonska št. 118.

Najmodernejše črke.

Litografija.

Poštne hranilnice št. 76.307.

Del. glavica:

K 5,000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rez. fond nad:

K 610.000.

Stritarjeva ulica št. 2.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4 $\frac{1}{2}$ %.

Jadranska banka filijalka v Ljubljani

Šelenburgova ulica št. 7 (nasproti glavni pošti).

Kupuje in prodaja:

vrednostne papirje, rente, obligacije, sestavna pisma, prioritete, delnice, srečke itd. — Valute in devize. — Predajni na vrednostne papirje in blago ležeče v javnih skladiščih.

Promese k vsem žrebanjem.

Centrala v Trstu.

Vloge na knjižice

od dneva vložitve 4 $\frac{1}{2}$ % do dneva dviga. Rentni davek plačuje banka iz svojega. Na tekoči in žiro račun po dogovoru. Zivahna zveza z Ameriko.

Akreditivi.

Menjalnica.

Eskomptuje

menice, devize in fakture — Zavarovanje vrednostnih papirjev proti kurzni izgubi. — Revizija žrebanja srečk itd. brezplačno. — Stavni krediti. — Rembours-krediti. — Borna naročila.

Inkaso.

Filijalka v Opatiji.

Delniška glavica K 6,000.000

Rezervni fond št. K 300.000